

NORGES HØYESTERETT

Den 22. august 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Bull og Kallerud i

HR-2022-1577-U, (sak nr. 22-102122STR-HRET), straffesak, anke over dom:

Påtalemyndigheten

mot

A

(advokat Sjur Engelsen Lange)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder påtalemyndighetens anke over Frostating lagmannsretts dom hvor tiltalte ble frifunnet for voldtekt til samleie. Den reiser særlig spørsmål om lagmannsretten hadde plikt til å vurdere om det var grunnlag for domfellelse for andre seksuallovbrudd.
- (2) A ble 6. januar 2022 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 292 bokstav a, jf. § 291 bokstav b. Grunnlaget for tiltalen er:

«Om morgenen søndag 1. august 2021, på hans bopel i ---- i X, førte han penis inn i B sin vagina mens hun lå og sov.»
- (3) Møre og Romsdal tingrett avsa 4. mars 2022 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.2006, dømmes for overtredelse av straffeloven § 291 til en ungdomsstraff med gjennomføringstid på 2 – to – år, subsidiært fengsel i 2 – to – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 52a og § 52b.
 2. A, født 00.00.2006, dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse til å betale oppreisningserstatning til B med 175 000 – hundreogsyttifemtusen – kroner.»
- (4) A anket til lagmannsretten blant annet over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.
- (5) Frostating lagmannsrett avsa 15. juni 2022 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.2006, frifinnes for straffekravet.

2. A dømmes til å betale 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner i oppreisningserstatning til B innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.»

- (6) Lagmannsrettens dom er avsagt under dissens. En lagdommer og en meddommer stemte for domfellelse etter tiltalen.
- (7) *Påtalemyndigheten* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og saksbehandlingen. Det anføres at lagmannsrettens flertall feilaktig har lagt til grunn at det beskrevne forhold ikke rammes som seksuell omgang med en som ikke kunne motsette seg handlingen. Uansett er domsgrunnene uklare når det gjelder spørsmålet om hvorvidt loven er riktig anvendt. Lagmannsrettens flertall skulle videre ha vurdert om tiltalte har gjort seg skyldig i seksuell handling uten samtykke.
- (8) A har anført at lagmannsrettens dom er riktig. Det er ingen lovanvendelsesfeil i dommen, og den er heller ikke mangelfullt begrunnet. Ut fra den grundige redegjørelsen i dommen var det ikke nødvendig å vurdere alternative straffebud.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* kan oppheve lagmannsrettens dom når utvalget enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (10) Det følger av straffeprosessloven § 38 andre ledd at retten kan anvende et annet straffebud enn det tiltalen gjelder såfremt det gjelder samme forhold og partene har fått anledning til å uttale seg, jf. bestemmelsens tredje ledd. Under visse forutsetninger vil retten ha en selvstendig plikt til å vurdere om et forhold rammes av en annen straffebestemmelse, se nærmere HR-2020-1033-U avsnitt 12 og 13 med videre henvisninger.
- (11) Ved vurderingen av straffekravet kom en samlet lagmannsrett til at det var bevist at tiltalte gjennomførte vaginalt samleie med fornærmede. Når tiltalte likevel ble frifunnet for voldtekt, skyldtes det at et flertall i lagmannsretten mente at det ikke var tilstrekkelig bevist at fornærmede var «ute av stand til å motsette seg handlingen», jf. straffeloven § 291 bokstav b.
- (12) Lagmannsrettens flertall skulle i denne situasjonen vurdert om andre straffebud rammer handlingen. Ankeutvalget viser særlig til straffeloven § 297 om seksuell handling uten samtykke.
- (13) Den manglende vurderingen av om andre straffebud rammet handlingen er en saksbehandlingsfeil som må føre til at dommen oppheves.
- (14) Etter straffeprosessloven § 347 første ledd skal også hovedforhandlingen oppheves når en dom blir opphevet, «om ikke retten finner at opphevingen bare bør gjelde dommen». I dette tilfellet bør det være opp til lagmannsretten å ta stilling til om det er nødvendig å holde ny ankeforhandling for å få et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag for en ny dom.
- (15) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, oppheves.

Henrik Bull
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)